

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.01.2015
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	30.06.2015
Avaldamismärge:	RT I, 31.12.2014, 20

Päästeseadus

Vastu võetud 05.05.2010

[RT I 2010, 24, 115](#)

jõustumine 01.09.2010

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
15.12.2010	RT I, 30.12.2010, 1	01.01.2011
16.12.2010	RT I, 30.12.2010, 2	01.01.2011
09.02.2011	RT I, 04.03.2011, 1	01.04.2011
08.12.2011	RT I, 29.12.2011, 1	01.01.2012, osaliselt 01.01.2014 ja 01.11.2014; peatükkides 4–8 sõna „päästeasutus” asendatud sõnaga „Päästeamet”.
19.02.2014	RT I, 13.03.2014, 4	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametinimetused.
17.12.2014	RT I, 31.12.2014, 4	01.01.2015

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

- (1) Päästeseadus sätestab päästeasutuse ülesanded, korralduse ja õigused ning päästeasutuse tegevuses vabatahtlikkuse alusel osalevate isikute õigused ja kohustused.
- (2) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
- (3) Päästeasutuse tegevuse korralduse erisused sätestavad erakorralise seisukorra seadus ja hädaolukorra seadus.
- (4) Käesolev seadus ei reguleeri tervishoiuteenuse osutamist, mis on reguleeritud tervishoiuteenuste korraldamise seadusega.

§ 2. Päästeasutuse tegevuse põhialused

- (1) Päästeasutuse tegevuse eesmärk on turvalise elukeskkonna kujundamine ja hoidmine, ohtude ennetamine ning operatiivne ja professionaalne abistamine.
- (2) Päästeasutuse tegevus on suunatud inimeste elu, tervist ja vara ning keskkonda ohustavate päästesündmuste ennetamisele, ohu väljaselgitamisele, ohu tõrjumisele ning päästesündmuse tagajärgede leevendamisele, kui teistes seadustes ei ole sätestatud teisiti.
- (3) Päästeasutuse tegevuse planeerimise põhialuseks on piirkondlikud ohutegurid. Ohuteguriks peetakse isikut, nähtust, protsessi, objekti või muud näitajat või nende koosmõju, mille piirkondliku paiknemise ja esinemissageduse põhjal võib pidada tõenäoliseks ohu teket.

(4) Päästeasutuse tegevuses võivad vabatahtlikkuse alusel osaleda vabatahtlikud päästjad käesoleva seaduse 7. peatükis sätestatud alustel ja korras.

(5) Päästeasutus võib sõlmida juriidiliste isikutega tsiviilõiguslikke lepinguid päästetööl ja ennetustööl osalevate vabatahtlike päästjate tegevuse korraldamiseks.

(6) Päästeasutus lähtub oma tegevuses ja meetmete rakendamisel seaduslikkuse, proportsionaalsuse ja otstarbekuse põhimõttest. Päästeasutuse meetmeid kohaldatakse isikute suhtes, kellest oht lähtub või kes ise on ohustatud.

§ 3. Mõisted

(1) Päästesündmus käesoleva seaduse tähenduses on ootamatu olukord, mis vahetult ohustab füüsiliste või keemiliste protsesside kaudu inimese elu, tervist, vara või keskkonda tulekahju, loodusõnnetuse, plahvatus, liiklusõnnetuse, keskkonna reostuse või muu sarnase olukorra korral.

(1¹) Päästetöö käesoleva seaduse tähenduses on päästesündmuse toimumisel, ohu tõrjumisel ja kõrvaldamisel ning päästesündmuse tagajärgede leevendamisel viivitamata rakendatavad, vältimatud ja edasilükkamatud tegevused.

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

(1²) Demineerimistö käesoleva seaduse tähenduses on pommiohu, lahingumoonu ohu ja plahvatusohu tõrjumisega seotud tegevus.

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

(2) [Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(3) Käesolevas seaduses kasutatakse tuleohutuse seaduse §-s 2 nimetatud mõisteid ja korrakaitseasutuses nimetatud mõisteid seal kasutatud tähenduses.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

2. peatükk PÄASTEASUTUSED JA PÄASTEASUTUSTE ÜLESANDED

§ 4. Päästeasutused

(1) Päästeasutused on:

- 1) Päästeamet;
- 2) Häirekeskus.

(2) Päästeamet ja Häirekeskus on Siseministeeriumi valitsemisalas olevad valitsusasutused.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 5. Päästeasutuse ülesanded

(1) Päästeameti ülesanded on:

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

1) päästetöö tegemine maismaal ja siseveekogudel, kui teistes seadustes ei ole sätestatud teisiti;

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

1¹) politsei ja piirivalve seaduse § 3 lõike 1 punktis 4 sätestatud otsingu- ja päästetöö tegemisel osalemine kaldalähedasel merealal, kui esineb vahetu oht inimese elule või tervisele;

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

2) demineerimistö tegemine maismaal ja siseveekogudel;

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

3) järelevalve tuleohutuse seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmise üle ning teistes seadustes tuleohutuse tagamiseks ettenähtud nõuete täitmise üle;

4) päästesündmuse ennetamine (edaspidi *ennetustöö*);

5) [kehtetu -RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

6) hädaolukorraks valmistumine ja selle lahendamise tagamine hädaolukorra seaduse alusel;

7) üld- ja detailplaneeringu kooskõlastamine;

8) kohaliku omavalitsuse kirjalikule nõusolekule, ehitusloa taotlemisel ehitusseaduse kohaselt esitatavale ehitusprojektile ja ehitise kasutusloale heakskiidu andmine või sellest keeldumine kümne päeva jooksul ehitusprojekti esitamise päevast arvates, kui ehitise suhtes on õigusaktiga kehtestatud tuleohutusnõuded;

9) muude seadusest ja selle alusel antud õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmine.

(1¹) Häirekeskuse ülesanded on:

1) hädaabinumbri 112 saanud hädaabikõne või muul viisil saanud teabe vastuvõtmine ja töötlemine, ohuhinnangu ning väljasõidukorralduse andmine Päästeametile ja kiirabi osutajale päästetöök,

demineerimistööks ja kiirabi osutamiseks ning teabe edastamine Politsei- ja Piirivalveametile (edaspidi *hädaabiteate menetlemine*);

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

2) muude seadusest ja selle alusel antud õigusaktidest tulenevate ülesannete täitmine.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Päästetöö ja demineerimistöö töötervishoiu ja tööohutuse nõuded kehtestab Päästeameti peadirektor.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(3) Päästesündmusel osalevate riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste ning isikute koostöö korra kehtestab **Vabariigi Valitsus**määrusega.

(3¹) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1¹ sätestatud ülesande täitmisel lähtutakse politsei ja piirivalve seaduse § 3 lõikes 4¹ sätestatud kiirema abi põhimõttest.

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

(4) Hädaabiteate menetlemise korra ja hädaabiteadete menetlemiseks vajalikele vahenditele esitatavad nõuded kehtestab **Vabariigi Valitsus**määrusega.

§ 6. Päästetöö ja demineerimistöö juht

(1) Päästetööd juhib päästetöö juht, kes on päästeametnik.

(2) Demineerimistööd juhib demineerimistöö juht, kes on päästeametnik.

(3) Päästetöö juhile ja demineerimistöö juhile alluvad kõik päästesündmusel osalevad riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutused ning eraõiguslikud juriidilised isikud.

(4) Päästetöö juhil või demineerimistöö juhil on õigus anda päästetööl või demineerimistööl korraldusi teistele riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustele ning eraõiguslikele juriidilistele isikutele, arvestades nende asutuste ja isikute pädevust ning volitusi.

3. peatükk ISIKUANDMETE TÖÖTLEMINE

1. jagu Isikuandmete töötlemine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 7.–§ 8. [Kehtetud -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

2. jagu Päästeasutuse andmekogu

§ 9. Päästeasutuse andmekogu

(1) Siseministerium asutab andmekogu päästeasutuse ülesannetega seotud toimingute ja menetlustega seotud andmete kogumiseks päästeasutuse ülesannete efektiivseks ja kiireks täitmiseks ning tõhusa järelevalve teostamiseks.

(2) Andmekogu ametlik nimetus on *päästeinfosüsteem*.

§ 10. Päästeinfosüsteemi vastutav töötaja

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

Päästeinfosüsteemi vastutav töötaja on Päästeamet.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 11. Päästeinfosüsteemi ülesehitus ja sellesse kantavad andmed

(1) Päästeinfosüsteem koosneb järgmistest andmestikest:

- 1) ühiste infoobjektide andmestik;
- 2) hädaabiteate menetlemise andmestik;
- 3) päästetöö andmestik;
- 4) demineerimistö andmestik;
- 5) järelevalve ja ennetustöö andmestik;
- 6) süüteomenetluse andmestik.

(2) Päästeinfosüsteemi kantavate andmete täpne koosseis sätestatakse päästeinfosüsteemi pidamise põhimääruses.

(3) Päästeinfosüsteemist on õigus saada andmeid:

- 1) päästeasutusel – kõigist andmekogu andmestikest päästeasutusele seadusega pandud ülesannete täitmiseks;
- 2) Siseministeeriumil – kõigist andmekogu andmestikest sisejulgeoleku valdkonda puudutava operatiivinformatsiooni kogumiseks, analüüsimiseks ja edastamiseks;
- 3) Politsei- ja Piirivalveametil – kõigist andmekogu andmestikest politseile seadusega pandud ülesannete täitmiseks;

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

- 4) Terviseametil – hädaabiteate menetlemise andmestikest tervishoiuteenuste korraldamise seadusega pandud ülesannete täitmiseks;
- 5) prokuratuuril – järelevalve ja ennetustöö andmestikest kriminaalmenetluse juhtimise tagamiseks;
- 6) Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil – järelevalve ja ennetustöö andmestikest seadusega pandud ülesannete täitmiseks;
- 7) Tehnilise Järelevalve Ametil – päästetöö, järelevalve ja ennetustöö andmestikest seadusega pandud ülesannete täitmiseks;

[RT I, 30.12.2010, 1- jõust. 01.01.2011]

- 8) Maanteeametil – hädaabiteadete andmestikest seadusega pandud ülesannete täitmiseks.

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

(4) Välisriigile võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmestikes sisalduvaid andmeid edastada Euroopa Liidu õigusest tuleneva kohustuse täitmiseks rahvusvaheliste konventsioonide, välislepingute või riigiasutuste koostöölepinguga ettenähtud juhtudel ja korras.

§ 12. Päästeinfosüsteemi kande tegemine

Päästeinfosüsteemi kande tehakse järgmiselt:

- 1) hädaabiteate menetlemise aluseks olevad andmed kantakse päästeinfosüsteemi viivitamata;
- 2) päästetöö ja demineerimistö käigus kogutud andmed kantakse päästeinfosüsteemi viivitamata;
- 3) tulekahjude andmed kantakse päästeinfosüsteemi viie tööpäeva jooksul andmete päästeinfosüsteemi kandmise aluseks oleva teabe laekumisest arvates;
- 4) ehitiste kontrolli ja ehitustegevuse andmed kantakse päästeinfosüsteemi viivitamata.

§ 13. Päästeinfosüsteemi pidamise põhimäärus

(1) Päästeinfosüsteemi pidamise põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(2) Päästeinfosüsteemi pidamise põhimääruses sätestatakse:

- 1) asutamise eesmärk ja ülesehitus;
- 2) päästeinfosüsteemi pidamise organisatsiooniline struktuur;
- 3) päästeinfosüsteemi kantavate andmete ammendav loetelu;
- 4) päästeinfosüsteemi kantud andmete säilitamise tähtajad;
- 5) päästeinfosüsteemi kantud andmetele juurdepääsu kord ja viis;
- 6) andmete vastuvõtmise ja neile juurdepääsu üle arvestuse pidamise kord.

4. peatükk RIIKLIK JÄRELEVALVE

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

1. jagu

[Pealkiri välja jäetud -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 13¹. Riikliku järelevalve erimeetmed

(1) Päästeamet võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 32, 44, 49, 50 ja 51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(2) Häirekeskus võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseseaduse §-s 34 sätestatud riikliku järelevalve erimeedet korrakaitseseaduses sätestatud alustel ja korras.

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

§ 13². Riikliku järelevalve erisused

(1) Päästeamet võib päästesündmuse vältimiseks keelata jääle mineku siseveekogudel, kui see kujutab ohtu inimese elule, tervisele või keskkonnale.

(1¹) Häirekeskus võib hädaabiteate menetlemisel kasutada sideettevõtja teavet hädaabinumbri 112 ühendust võtnud isiku asukoha kohta.

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

(2) Päästeasutus võib valdaja nõusolekuta siseneda tema valduses olevale piiratud või tähistatud kinnisasjale, ehitisse, eluruumi ja ruumi, sealhulgas avada uksi, väravaid ning kõrvaldada muid takistusi, kui see on vajalik päästetööks või demineerimistööks.

(3) Päästeamet võib halduskohtu loata siseneda valdaja eluruumi, kui see on vajalik päästetööks või demineerimistööks.

(4) Kui valdaja isik on tuvastatav, tuleb teda esimesel võimalusel teavitada valdusesse sisenemisest. Kui valdusesse sisenemise tagajärjel jääb valduses valveta oluline varaline väärtus, tagab Päästeamet kuni valdaja, muu õigustatud isiku või politsei saabumiseni valduse valve.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 14. Teavitamine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 15. Ettekirjutus ja haldussunnivahendi kohaldamine

(1) Päästeametnik võib õigusaktidest tulenevate nõuete rikkumise kõrvaldamiseks või ohu tõrjumiseks teha ettekirjutuse, milles:

1) esitab ohu korral, mis võib kaasa tuua ulatuslike tagajärgedega päästesündmuse, nõude ehitise kasutamise, tegevuse või seadme töö peatamiseks;

2) kohustab tegema tegevuse õiguspäraseks jätkamiseks või päästesündmuse ennetamiseks vajalikke toiminguid.

(2) Ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib päästeametnik rakendada sunnivahendit asendustäitmise ja sunniraha seaduses sätestatud korras. Sunniraha ülemmäär on 3200 eurot.

[RT I, 30.12.2010, 2- jõust. 01.01.2011]

§ 16. Raadioside piiramine

(1) Päästeamet võib piirata raadiosidet plahvatus- tõkestamiseks plahvatusohu piirkonnas.

(2) Päästeamet juhindub raadioside piiramisel elektroonilise side seaduse §-s 115 sätestatust.

§ 17. Küsitlemine ja dokumentide nõudmine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 18. Isikusamasuse tuvastamine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 19. Isiku rakendamine päästetööle

(1) Päästetöö juht võib rakendada päästetööle füüsilist isikut alates 18. eluaastast ohu tõrjumiseks või päästesündmuse tagajärgede leevendamiseks vajalike toimingute tegemiseks, kui:

1) Päästeametil ei ole endal võimalik päästesündmuse iseloomust tulenevalt päästetööd tulemuslikult teha või selle tagajärgi leevendada;

2) Päästeameti tegevuses vabatahtlikkuse alusel osalevad vabatahtlikud päästjad ei saa õigel ajal või piisavalt tulemuslikult päästetööd teha;

3) rakendamine ei tekita ebaproportsionaalselt suurt ohtu rakendatavale isikule või tema varale.

(2) Päästetööle rakendatud isikut ei või kasutada plahvatus-, keemia- või kiirgusohuga seotud tööde läbiviimiseks.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul võib isikut rakendada ainult nii kaua, kui see on päästetööks vältimatult vajalik.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule laienevad käesoleva seaduse §-s 41 sätestatud sotsiaalsed tagatised.

§ 20. Asja sundkasutusse võtmine

(1) Päästetöö juht või demineerimistöö juht võib võtta vett, liiva, kruusa ning muid päästetööks või demineerimistööks vajalikke aineid, materjale, seadmeid ja abivahendeid, kui see on vältimatult vajalik päästetööks või demineerimistööks ning muud võimalused asja sundkasutamiseks puuduvad või oleksid ebamõistlikult koormavad.

(2) Asja sundkasutus lõpeb päästetöö juhi või demineerimistöö juhi poolt määratud ajal, kuid mitte hiljem kui päästetöö või demineerimistöö lõppemisel.

(3) Päästetöö juht või demineerimistöö juht võib kohustada sundkasutusse võetava asja omanikku või valdajat toimetama vallasasja selle üleandmiseks määratud kohta.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatud meetme protokollimine on kohustuslik.

§ 21. Lammutustöö, kaevetöö, raie ja tõkestustule tegemine ning kraavide, ojade ja jõgede tõkestamine

(1) Päästeamet võib valdaja nõusolekuta tema kinnisasjal, ehitises või ruumis teha lammutustöid, kaevetöid, maha raiuda puud, teha tõkestustuld, tõkestada kraave, ojasid või jõgesid ning teha muid samalaadseid vajalikke tegevusi, kui see on vältimatult vajalik päästetööks või demineerimistööks.
[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

(2) Käesolevas paragrahvis sätestatud meetme protokollimine on kohustuslik.

§ 22. Viibimiskeeld

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 23. Valdusesse sisenemine

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 24. Valduse läbivaatus

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

2. jagu

[Pealkiri välja jäetud -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 24¹. Vahetu sunni kasutamine

(1) Päästeameti päästeametnikul või tema korraldusel päästetöötajal on lubatud kohaldada füüsilist jõudu, erivahendeid ja teenistusrelvi korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

(2) Päästeameti ametniku erivahendid on:

- 1) eriotstarbeline lõhkamisseadeldis, mida ei kasutata inimese vastu;
- 2) teenistuskooer.

(3) Päästeameti teenistusrelvad on tulirelvad.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 25. Lõhkematerjali ja teenistusrelva kasutamine

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(1) Päästeameti päästeametnik võib demineerimistööl plahvatuse või ohtliku aine levitamise tõkestamiseks ja lahingumoonna hävitamiseks või demineerimistööalase õppetöö läbiviimisel kanda ja kasutada tulirelva ja lõhkematerjali.

(2) Päästeameti poolt lõhkematerjali käitlemise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(3) Lõhkematerjali lõhkamiskohad määrab Vabariigi Valitsus korraldusega.

§ 26. Teenistuskooera kasutamine

(1) Päästeamet võib kasutada teenistuskooera:

- 1) demineerimistööl lõhkematerjalide ja -ainete tuvastamiseks;
 - 2) päästetööl isiku otsimiseks ja ohu väljaselgitamiseks.
- (2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhtudel ei pea teenistuskoe kandma suukorvi.
- (3) Teenistuskoea pidamisele kohaldatakse loomakaitseaduse nõudeid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.

5. peatükk VAHETU SUND

[Kehtetu -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

§ 27.–§ 30. [Kehtetud -RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

6. peatükk RAHVUSVAHELISEL PÄÄSTETÖÖL JA DEMIINEERIMISTÖÖL OSALEMINE

§ 31. Rahvusvahelisel päästetööl ja demineerimistööl osalemine

- (1) Rahvusvahelisel päästetööl ja demineerimistööl osalemine väljaspool Eesti Vabariigi territooriumi toimub rahvusvahelise päästekokkuleppe alusel esitatud või Euroopa Liidu liikmesriigi esitatud abipalve alusel või rahvusvahelisel tsiviilmissioonil osalemise seaduse alusel.
- (2) Euroopa Liidu liikmesriigi abipalve või rahvusvahelise päästekokkuleppe kohaselt esitatud abipalve alusel rahvusvahelisel päästetööl ja demineerimistööl osalemise otsustamise, meeskonna päästetööle ja demineerimistöole saatmise ning kulude katmise korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#)määrusega.
- (3) Päästeamet võib rahvusvahelise kokkuleppe alusel kaasata päästetööle ja demineerimistöole Eesti Vabariigi territooriumil teise riigi haldusorgani. Kaasatud organil on Eesti territooriumil pädevus ja volitused kooskõlas rahvusvahelise kokkuleppega.
- (4) Rahvusvahelise kokkuleppe alusel võib Eesti Päästeamet päästetööle ja demineerimistöole kaasata teise riigi territooriumil. Eesti Päästeametil on teise riigi territooriumil pädevus ja volitused kooskõlas rahvusvahelise kokkuleppega.
- (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud päästetööl ja demineerimistööl osalevale meeskonna liikmele, kellele ei kohaldata rahvusvahelisel tsiviilmissioonil osalemise seadust, laienevad päästeseaduse §-s 41 ja päästeteenistuse seaduse §-s 16 kehtestatud sotsiaalsed tagatised.
[RT I, 04.03.2011, 1- jõust. 01.04.2011]

7. peatükk VABATAHTLIKU PÄÄSTJA OSALEMINE PÄÄSTEAMETI TEGEVUSES

1. jagu Üldsätted

§ 32. Vabatahtlik päästja

- (1) Vabatahtlik päästja on isik, kes vabatahtlikult osaleb päästetööl või ennetustööl seaduses sätestatud alustel ja korras.
- (2) Osalemine päästetööl käesoleva seaduse tähenduses on vabatahtliku päästja poolt päästetöö tegemine koos päästeametnikuga või päästeametniku korraldusel.
- (3) Vabatahtlik päästja lähtub oma tegevuses ja meetmete rakendamisel seaduslikkuse, proportsionaalsuse ja otstarbekuse põhimõttest. Vabatahtlik päästja kohaldab meetmeid isiku suhtes, kellest oht lähtub või kes ise on ohustatud.

2. jagu

Vabatahtlikuks päästjaks võtmine ja töökorraldus

§ 33. Vabatahtlikule päästjale esitatavad nõuded

(1) Vabatahtlikuks päästjaks võib võtta vähemalt 18-aastaseks saanud isiku, kes vastab vabatahtliku päästja kutsesobivuse nõuetele.

(2) Vabatahtliku päästja kutsesobivuse ja füüsilise ettevalmistuse nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 34. Isikud, keda on keelatud võtta vabatahtlikuks päästjaks

Vabatahtlikuks päästjaks on keelatud võtta isikut:

- 1) kes on piiratud teovõimega;
- 2) kes on sõltuvuses alkoholi, narkootilise või psühhotroopse aine kasutamisest;
- 3) kellel on psüühikahäire, raskekujuline isiksuse- või käitumishäire;
- 4) kellel on selline füüsiline puue, mis takistab tal vabatahtliku päästja ülesannete täitmist, välja arvatud ennetustööl osalevad isikud.

§ 35. Vabatahtliku päästja tervisekontroll ja vaksineerimine

(1) Vabatahtlikuks päästjaks saada soovija peab läbima tervisekontrolli, mille eesmärk on teha kindlaks tal käesoleva seaduse § 34 punktides 2–4 nimetatud tervisehäirete puudumine. Vabatahtlikuks päästjaks saada soovija ei pea tervisekontrolli läbima, kui tal on mootorsõidukijuhi tervisetõend, mille kohaselt tervisekontrollist ei ole möödunud enam kui viis aastat.

(2) Tervisekontrolli korraldab ja tervisetõendi väljastab perearst, kaasates vajaduse korral eriarste.

(3) Esmane tervisekontroll tehakse vabatahtlikuks päästjaks saada soovija kulul.

(4) Päästeamet tagab päästetööl osalevale vabatahtlikule päästjale tasuta vaksineerimise Päästeameti peadirektori määratud ulatuses ja korras. Vabatahtliku päästja vaksineerimine on vabatahtlik. [RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(5) Vabatahtliku päästja tervisekontrolli korra, tervisetõendi sisu ja vormi nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 36. Vabatahtlikuks päästjaks kandideerimine

(1) Vabatahtlikuks päästjaks saada soovija esitab Päästeametile:

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

- 1) kirjaliku taotluse, milles kohustub täitma vabatahtlikule päästjale seadusest tulenevaid nõudeid;
- 2) isikut tõendava dokumendi koopia;
- 3) tervisetõendi;
- 4) kaks fotot mõõtmetega 4 × 5 cm.

(2) Enne vabatahtlikuks päästjaks võtmist kontrollitakse vabatahtlikuks päästjaks saada soovija vastavust vabatahtlikule päästjale esitatavatele nõuetele.

(3) Taotluse rahuldamise korral arvatakse taotleja vabatahtlikuks päästjaks Päästeameti peadirektori või tema volitatud isiku käskkirjaga. Taotluse rahuldamine või rahuldamata jätmine tehakse taotlejale teatavaks teatise kättetoimetamisega.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

§ 37. Vabatahtliku päästja töökorraldus

(1) Vabatahtlik päästja kinnitatakse Päästeameti peadirektori või tema volitatud isiku käskkirjaga päästeametniku juurde või arvatakse Päästeameti juures asuva vabatahtlike päästjate üksuse koosseisu. [RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) [Kehtetu -RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(3) Päästeamet peab arvestust vabatahtlike päästjate koosseisu üle.

(4) Vabatahtlike päästjate töökorralduse kehtestab Päästeameti peadirektor.

(5) Vabatahtlikul päästjal on kokkuleppel tööandjaga õigus saada vaba aega päästetööl osalemiseks.

§ 38. Vabatahtliku päästja väljaõpe, osalemine päästetööl ja ennetustööl ning kohaldatavad meetmed

(1) Vabatahtliku päästja väljaõpet korraldab Päästeamet.
[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

(2) Vabatahtliku päästja väljaõpe on kaheastmeline.

(3) Vabatahtliku päästja esimese astme õppes omandatakse vabatahtliku päästja tööks vajalikud algteadmised ja oskused. Esimese astme õpe kestab vähemalt 16 tundi ning lõpeb arvestusega.

(4) Esimese astme õppe läbinud vabatahtlik päästja võib päästeametniku korraldusel ja koos temaga:

1) osaleda päästetööl;

2) siseneda päästetöökäikudesse ja vaadata valdus läbi korrakaitseaduses ettenähtud alusel ja korras, arvestades käesoleva seaduse §-des 13¹ ja 13² sätestatud erisusi;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

3) kasutada päästesündmuse käigus vahetat sundi korrakaitseaduses ettenähtud alusel ja korras, arvestades käesoleva seaduse §-s 24¹ sätestatud erisusi.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(5) Vabatahtlik päästja võib osaleda iseseisvalt ennetustööl pärast esimese astme väljaõppe läbimist.

(6) Vabatahtliku päästja teise astme õppe eelduseks on esimese astme õppe edukas läbimine. Teise astme õpe kestab vähemalt 36 tundi ning õppes omandatakse iseseisvaks ülesande täitmiseks vajalikud teadmised ja oskused. Õpe lõpeb arvestusega.

[RT I, 31.12.2014, 4- jõust. 01.01.2015]

(7) Teise astme õppe läbinud vabatahtlik päästja võib iseseisvalt päästeametniku korraldusel:

1) osaleda päästetööl;

2) siseneda päästetöökäikudesse ja vaadata valdus läbi korrakaitseaduses ettenähtud alusel ja korras, arvestades käesoleva seaduse §-des 13¹ ja 13² sätestatud erisusi;

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

3) kasutada päästesündmuse käigus vahetat sundi korrakaitseaduses ettenähtud alusel ja korras, arvestades käesoleva seaduse §-s 24¹ sätestatud erisusi.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

(8) Nõuded vabatahtliku päästja väljaõppele ning arvestuse sooritamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 39. Vabatahtliku päästja tunnistus ja eritunnus

(1) Vabatahtlikule päästjale antakse vabatahtliku päästja tunnistus. Vabatahtliku päästja ülesannete täitmisel peab vabatahtlik päästja kandma eritunnust kirjaga «VABATAHTLIK PÄÄSTJA».

(2) Vabatahtlik päästja peab päästetööl või ennetustööl osalemisel esitama isikule tema nõudmisel vabatahtliku päästja tunnistuse.

(3) Vabatahtliku päästja tunnistuse ja eritunnuse kirjelduse ning eritunnuse andmise ja kandmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

3. jagu Vabatahtliku päästja hüved ja sotsiaalsed tagatised

§ 40. Kulude hüvitamine

(1) Päästeamet võib hüvitada vabatahtlikule päästjale või § 2 lõikes 5 nimetatud juriidilisele isikule transpordi-, side- ja muud päästetööl või ennetustööl osalemiseks kaasnevad vajalikud kulud.

(2) Päästeamet poolt hüvitatavad kulu liigid, hüvitise suuruse määramise ja maksmise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 41. Vabatahtliku päästja sotsiaalsed tagatised

(1) Päästetööl osaleva vabatahtliku päästja hukkimise või päästetööl saadud vigastuse tagajärjel saanud surma korral maksab riik vabatahtliku päästja perekonnaliikmetele ning perekonnaseaduses ettenähtud alustel

ja korras tema ülalpidamisel olnud isikutele ühekordset hüvitist kokku hukkunud või surnud isiku kümne aasta palga ulatuses.

(2) Kui päästetööl osalev vabatahtlik päästja hukkab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud asjaoludel, katab riik riikliku matusetootuse seaduse §-s 3 sätestatud matuse korraldamise kulud.

(3) Päästetööl saadud vigastuse või tekkinud haiguse tagajärjel püsivalt töövõimetuks tunnistatud päästetööl kaasaatud vabatahtlikule päästjale maksab riik hüvitist, lähtudes Sotsiaalkindlustusameti esmakordse püsiva töövõimetuse ekspertiisiga tuvastatud töövõime kaotuse ulatusest järgmiselt (edaspidi *hüvitise maksimummäär*):

- 1) töövõime osalise kaotuse korral – tema kuni kahe aasta palga ulatuses;
- 2) töövõime täieliku kaotuse korral – tema kuni seitsme aasta palga ulatuses.

(4) Lõikes 3 toodud hüvitist makstakse välja osade kaupa. Osa suurus sõltub esmakordse või korduvekspertiisi otsuses määratud püsiva töövõimetuse kestusest.

(5) Hüvitist ei maksta kokku rohkem esmakordse püsiva töövõime kaotuse ulatusele vastavast hüvitise maksimummäärast.

(6) Kui isiku töövõime kaotuse ulatus muutub, lähtutakse hüvitise edasisel maksmisel korduvekspertiisiga määratud püsiva töövõime kaotuse ulatusele vastavast lõikes 3 toodud hüvitise määrast, võttes arvesse juba välja makstud hüvitist.

(7) Kui korduvekspertiisi tulemusena on isikul õigus saada hüvitist väiksemas ulatuses, kui talle on välja makstud, siis enamakstud summat isikult tagasi ei nõuta.

(8) Isikule, kellele seoses püsiva töövõime kaotuse vähenemisega enam hüvitist ei makstud, kuid kelle püsiva töövõime kaotuse ulatus korduvekspertiisi otsuse alusel suureneb, ei tohi makstava hüvitise aeg koos ajaga, mille eest hüvitist ei makstud, kokku olla pikem tema hüvitise maksimummäär arvutamise aluseks olevast ajast.

(9) Kui korduvekspertiisiga määratud püsiva töövõime kaotuse periood algab esmakordsele ekspertiisile järgneval kalendriaastal, korrigeeritakse hüvitise arvutamise aluseks olevat palka töövõime kaotuse esmakordse määramise aasta tarbijahinnaindeksiga. Kui korduvekspertiisiga määratud töövõime kaotuse periood algab hiljem, korrigeeritakse hüvitise arvutamise aluseks olevat palka tarbijahinnaindeksitega alates püsiva töövõime kaotuse esmakordse määramise aastast kuni viimasele korduvekspertiisile eelneva aastani.

(10) Päästetööl osaleva vabatahtliku päästja ühe kuu palga arvutamise aluseks võetakse tema hukkamise või vigastada saamise kuule eelnenud töölepingu seaduse alusel arvatud keskmine palk.

(11) Kui päästetööl osalev vabatahtlik päästja ei töötanud hukkamisele või vigastada saamisele eelneval perioodil, võetakse hüvitise arvutamise aluseks hukkamise või vigastada saamise ajal kehtinud palga alammäär.

(12) Kui päästetööl osalev vabatahtlik päästja on saanud päästetööl vigastada või on haigestunud, kannab riik tema ravi- ja ravimikulud.

(13) Käesolevas paragrahvis nimetatud kulud kaetakse riigieelarvest Siseministeeriumi eelarve kaudu.

(14) Käesolevas paragrahvis sätestatud hüvitiste ja kulude arvutamise, määramise ning maksmise korra ja ulatuse kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

(15) Käesolevas paragrahvis sätestatud ei kohaldata, kui päästetööl osalenud vabatahtlik päästja oli vigastuse saamisel:

- 1) pannud toime süüteo;
- 2) pannud toime enesetapu või enesetapukatse;
- 3) pannud toime enesevigastuse, mis ei ole põhjuslikus seoses haigusliku seisundiga ega tulenenud teiste isikute õigusvastasest käitumisest;
- 4) alkohoolse, narkootilise või psühhotroopse aine joobes.

(16) Pärast käesoleva paragrahvi alusel hüvitise maksmist tekib riigil regressiõigus hüvitisena makstud summa ulatuses süüdiolava isiku suhtes. Regressinõudeasjades esindab riiki valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud isik.

§ 42. Ergutamine

Vabatahtlikke päästjaid ja teisi päästetööl silma paistnud isikuid võib ergutada päästeteenistuse seaduse 5. peatükis sätestatud korras.

4. jagu

Vabatahtliku päästja staatusest vabastamine

§ 43. Vabatahtliku päästja staatusest vabastamine

(1) Vabatahtlik päästja vabastatakse vabatahtliku päästja staatusest Päästeameti peadirektori või tema volitatud isiku käskkirjaga:

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

- 1) vabatahtliku päästja algatusel;
- 2) kui vabatahtlik päästja ei vasta käesoleva seaduse §-s 33 sätestatud tingimustele või §-s 34 nimetatud alustel;
- 3) seoses vabatahtlikule päästjale sobimatu käitumisega.

(2) Käskkiri vabatahtliku päästja vabastamise kohta tehakse teatavaks teatise kättetoimetamisega.

[RT I, 29.12.2011, 1- jõust. 01.01.2012]

8. peatükk KULUD

§ 44. Asja sundkasutusest tekkinud kulude hüvitamine

(1) Riik hüvitab isikule käesoleva seaduse § 20 alusel asja sundkasutusse võtmisega tekkinud kulud. Ulatusliku või pikaajalise päästetöö või demineerimistöo korral võib riik asja sundkasutusse võtmisega tekkinud kulud hüvitada Vabariigi Valitsuse reservist.

(2) Päästetööl või demineerimistööl asja sundkasutusse võtmisega tekkinud kulude hüvitamise ulatus ja kord kehtestatakse [Vabariigi Valitsuse määrusega](#).

§ 45. Ulatusliku ja pikaajalise päästetöö ja demineerimistöoga seotud kulude hüvitamine juriidilisele isikule, vabatahtlikule päästjale ja päästetööle rakendatud füüsilisele isikule

(1) Ulatuslikul või pikaajalisel päästetööl või demineerimistööl osalevale juriidilisele isikule, vabatahtlikule päästjale ja § 19 alusel päästetööle rakendatud füüsilisele isikule tekitatud kulud, välja arvatud saamata jäänud tulu, hüvitatakse Vabariigi Valitsuse reservist.

(2) Ulatusliku või pikaajalise päästetöö või demineerimistöoga seotud kulude hüvitamise korra juriidilisele isikule, vabatahtlikule päästjale ja päästetööle rakendatud füüsilisele isikule kehtestab [Vabariigi Valitsuse määrusega](#).

§ 46. Ulatuslikul ja pikaajalisel päästetööl osalemise tasu maksmine

(1) Ulatuslikul või pikaajalisel päästetööl osalevale vabatahtlikule päästjale ja § 19 alusel päästetööle rakendatud füüsilisele isikule makstakse Vabariigi Valitsuse reservist päästetööl osaletud aja eest tasu.

(2) Vabatahtlikule päästjale ja päästetööle rakendatud füüsilisele isikule ulatuslikul või pikaajalisel päästetööl osaletud aja eest tasu maksmise ulatus ja korra kehtestab [Vabariigi Valitsuse määrusega](#).

§ 47. Toitlustuse ja joogivee kulude hüvitamine

(1) Päästeamet tagab üle nelja tunni kestva päästetöö või demineerimistöo korral päästeteenistujale, vabatahtlikule päästjale ning päästetööle rakendatud füüsilisele isikule tasuta toitlustamise ja joogivee.

(2) Ulatusliku või pikaajalise päästetöö korral hüvitatakse päästeteenistuja, vabatahtliku päästja ja päästetööle rakendatud füüsilise isiku toitlustamise ja joogivee kulud Vabariigi Valitsuse reservist.

(3) Ulatusliku või pikaajalise päästetöö korral toitlustamise ja joogivee kulude hüvitamise ulatus ja korra kehtestab [Vabariigi Valitsuse määrusega](#).

§ 48. Õnnetusest põhjustatud kahju

Päästesündmuse käigus käesoleva seaduse §-s 21 nimetatud töödega ning korrakaitse seaduse §-des 49, 50 ja 52 nimetatud meetmete kohaldamise käigus juriidilisele või füüsilisele isikule Päästeameti poolt tekitatud kahju loetakse õnnetusest põhjustatud kahjuks.

[RT I, 13.03.2014, 4- jõust. 01.07.2014]

9. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 49. Vabatahtliku päästja väljaõpe

(1) Käesoleva seaduse § 38 lõikes 3 sätestatud esimese astme õppe läbimise nõue ja § 38 lõikes 6 sätestatud teise astme õppe kestuse nõue ei laiene isikule, kellel on päästeteenistuse seaduse § 13 alusel arvestatud päästeteenistuse staaži vähemalt kolm aastat. Nimetatud isikute teise astme õpe kestab vähemalt kuus tundi.

(2) Käesoleva seaduse § 38 lõikes 6 sätestatud vabatahtliku päästjana tegutsemise kogemuse nõue ei laiene isikule, kes on enne käesoleva seaduse jõustumist vabatahtlikuna osalenud päästetegevuses vähemalt ühe aasta.

(3) Kui vabatahtlikuna päästetegevuses osalenud isik on enne käesoleva seaduse jõustumist läbinud käesoleva seaduse § 38 lõikes 3 nimetatud õppe, ei kohaldata tema suhtes esimese astme koolituse läbimise nõuet.

(4) Kui vabatahtlikuna päästetegevuses osalenud isik on enne käesoleva seaduse jõustumist läbinud käesoleva seaduse § 38 lõikes 6 nimetatud õppe vähemalt 30 tunni ulatuses, kestab tema teise astme õpe vähemalt kuus tundi.

§ 50.–§ 63.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 64. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2010. aasta 1. septembril.

(2) Käesoleva seaduse §-d 50 ja 58 jõustuvad üldises korras.